

Quickscan Sloop & nieuwbouw in het Marco Poloplantsoen

Projectnaam: SPVE Scholen- en Voorzieningencluster Kanaleneiland Zuid

Opdrachtgever: Mark Kauw via Helen Verouden

Auteur: Gitty Korsuize

Dienst/afdeling: StadsOntwikkeling, afdeling Milieu & Duurzaamheid

Datum: 1 april 2011

1. Inleiding

Algemeen

Het schoolgebouw op de hoek van de Afrikalaan met de Marco Pololaan in de buurt Kanaleneiland in Utrecht wordt herontwikkeld. Het bestaande gebouw wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. De afdeling Milieu & Duurzaamheid heeft opdracht gekregen dit initiatief te toetsen aan de Flora- en faunawet.

Methodiek

Het onderzoek heeft zich beperkt tot bronnenonderzoek. Hierbij zijn de database NDFF en openbare bronnen (www.waarneming.nl) geraadpleegd. (zie <http://waarneming.nl/gebied/view/3345?g=0&from=2000-03-01&to=2011-04-01&sp=0&z=2&u=0&page=8>) In de database van de NDFF (ecologische atlas) is gezocht naar meldingen van het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van deze gebouwen over de afgelopen 5 jaar.

Op basis van expert judgement is het plangebied beoordeeld op de aanwezige biotopen. Verder zijn het Groenstructuurplan en het Bomenplan geraadpleegd.

Beschrijving onderzoeksgebied en ingreep

Het schoolgebouw maakt onderdeel uit van het voorzieningencluster in Kanaleneiland-Zuid dat grenst aan de noord- en oostzijde aan respectievelijk de Afrikalaan en de Marco Pololaan. De andere zijden grenzen aan het Marco Poloplantsoen, een plantsoen aangelegd bij de aanleg van de wijk.

Het cluster omvat meerdere gebouwen, waaronder een school, een kerk, een gezondheidscentrum en een buurthuis. Op het terrein staan bomen en struikvegetatie. Op het terrein is geen waterlichaam (open water) aanwezig.

2. Wet- en regelgeving en gemeentelijk groenbeleid

Flora- en faunawet

De gemeente Utrecht heeft als initiatiefnemer van een ruimtelijke plan of activiteit te maken met de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (hierna Ffw) is sinds 1 april 2002 van kracht. De Ffw heeft betrekking op de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Deze bescherming heeft als doel het voortbestaan van soorten te waarborgen.

In de Flora- en faunawet is in art. 2 vastgelegd dat de zorgplicht voor beschermde soorten ligt bij de initiatiefnemer van een activiteit. De zorgplicht houdt in, dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle (dus ook niet beschermde) planten en dieren en de leefomgeving.

Bij ruimtelijke ingrepen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten en overtreding van verbodsbepalingen optreden. In de wet is een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waaronder het verbod op het plukken en van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten (art. 8), doden en verwonden van beschermde dieren (art. 9) en een verbod op aantasten van voortplantings- en andere vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11).

Voor het overtreden van verbodsbepalingen is ontheffing nodig ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Hierbij wordt onder meer getoetst op de gevolgen van de ingreep op de gunstige staat van instandhouding.

Omdat dit bij initiatiefnemers (gemeente Utrecht) en het bevoegd gezag (ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, nu EL&I) een last veroorzaakt die niet in verhouding staat tot het natuurbelang zijn per Algemene Maatregelen van Bestuur van 23 februari 2005 gevallen voor vrijstelling in de wet opgenomen.

Hiertoe zijn beschermde soorten in drie beschermingsniveaus ingedeeld, namelijk licht, overige en strikt beschermde soorten (tabel 1, 2 en 3). Er is een algemene vrijstelling voor licht beschermde soorten en vrijstelling met gedragscode voor overige soorten en met betrekking tot reguliere beheeractiviteiten voor strikt beschermde soorten.

Indien wordt gewerkt met een gedragscode conform art. 16 van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten Flora- en faunawet wordt voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding wordt aangetast en/of verbodsbepalingen worden overtreden. Daardoor hoeven er minder ontheffingen te worden aangevraagd. De gedragscode is een werkinstructie voor zorgvuldig handelen tijdens het verrichten van ontwikkelingsactiviteiten en beheerwerkzaamheden op plaatsen waar beschermde flora en fauna voorkomen.

Een voorwaarde om te kunnen werken met de gedragscode is kennis over de verspreiding van beschermde soorten in Utrecht. De gemeente beschikt over een ecologische atlas in de vorm van de Nationale Databank Flora en Fauna. Hierin zijn verspreidingsgegevens van flora en fauna opgenomen.

Het Ministerie heeft de Gedragscode Flora- en faunawet van de Gemeente Utrecht op 7 september 2010 definitief vastgesteld.

Natuurbeschermingswet

Het plangebied valt niet onder de werking van de Natuurbeschermingswet.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur zoals vastgesteld door de provincie of in de directe omgeving daarvan.

Gemeentelijk groenbeleid

Groenstructuurplan

Het te slopen gebouw grenst aan de stedelijke groenstructuur zoals vastgelegd in het Groenstructuurplan. De nieuwbouw kan een bijdrage leveren aan het gebruik van het Marco Poloplantsoen.

Bomenbeleid

Rondom het te slopen gebouw staan bomen. Uitgangspunt is dat deze kunnen blijven staan (Bomenbeleid Utrecht, 2009). Als er toch bomen gekapt moeten worden dan dienen er nieuwe bomen teruggeplant te worden. De stedelijke hoofdboomstructuur heeft met de vaststelling van het bomenbeleid een extra bescherming gekregen. Het plangebied grenst aan de stedelijke hoofdboomstructuur en dit verdient daarmee extra aandacht.

3. Analyse

Nationale Databank Flora & Fauna

Een analyse van de Nationale Databank Flora & Fauna (NDFF) en www.waarneming.nl laat zien dat in en rond het gebied een aantal beschermde soorten voorkomen. Dit zijn: tongvaren, ruig klokje, de gewone dwergvleermuis en de huismus. De gewone dwergvleermuis staat in Tabel 3 van de Flora- en faunawet en is zwaar beschermd. De huismus komt rondom het gebied voor. De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en Faunawet. Hij staat ook vermeld in de Vogelrichtlijn. De nestplaatsen van de huismus zijn jaarrond beschermd. De tongvaren en het prachtklokje zijn beide soorten uit Tabel 2 van de Flora- en faunawet, en hebben een lichtere bescherming dan soorten uit Tabel 3.

Tabel 1. Waarnemingen van planten en dieren uit de NDFF vanaf 2006 rondom het projectgebied (zie bijlage).

Soort	Tabel Ffw	Rode Lijst	Laatste jaar van waarneming	Afstand tot plangebied
Prachtklokje	Tabel 2		2009	1000 m
Tongvaren	Tabel 2		2009	1000 m
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3		2009	500 m
Huisumus	Tabel 3		2007	1000 m

Plangebied en omgeving

Amfibieën

In het plangebied ligt geen waterlichaam. Voortplantingswateren van amfibieën worden dan ook niet aangetast. Gelet op het versteende karakter van het plangebied en de afstand tot geschikte voortplantingswateren worden geen amfibieën verwacht.

Reptielen

Er zijn geen waarnemingen van reptielen bekend uit Kanaleneiland de afgelopen 10 jaar. Gelet op het versteende karakter van de buurt en het ontbreken van geschikt leefgebied kan natuurlijke aanwezigheid van inheemse reptielen worden uitgesloten.

Vaatplanten

In het plangebied kunnen prachtklokje en tongvaren voorkomen. De prachtklokjes zijn verwilderde exemplaren uit tuinen, de tongvaren worden in Kanaleneiland aangetroffen in straatputten (Brekemans, F.L.A., 2010). Er worden geen muurplanten verwacht op het te slopen gebouw.

Vissen

In het plangebied ligt geen waterlichaam. De aanwezigheid van beschermde vissoorten wordt uitgesloten.

Vogels

De struiken zijn potentieel broedgelegenheid voor zangvogels. De gebouwen zijn laag, met plat dak en daardoor ongeschikt voor gierzwaluwen. Huismussen nestelen meestal onder daken met pannen, deze bebouwing is ongeschikt voor de huismus. Jaarrond beschermde nesten worden in het plangebied niet verwacht.

Zoogdieren

Het plangebied kan leefgebied zijn voor grondgebonden zoogdieren, zoals egel. De gebouwen grenzen aan het Marco Poloplantsoen. Dit maakt het een geschikte uitvalbasis voor een verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Gelet op het beperkt aantal waarnemingen van dwergvleermuizen in de omgeving en het ontbreken van voldoende geschikt leefgebied, is aanwezigheid van een kraamkolonie zo goed als uitgesloten. Wel is het mogelijk dat één à twee paarverblijven aanwezig zijn. Een paarverblijf wordt meestal jaarrond bezet door een vleermuismannetje, in het najaar en winter kunnen ook vrouwtjes aanwezig zijn. Zolang er geen bomen gekapt worden zal er geen gevaar bestaan voor het verstoren van een vliegroute.

4. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Bij de sloop en nieuwbouw van het voorzieningencluster kan er mogelijk verstoring optreden bij onderstaande beschermde soorten:

Beschermde soort	Functie	Aanwezigheid	Status
Prachtklokje	Groeiplaats	Mogelijk	Tabel 2
Tongvaren	Groeiplaats	Mogelijk	Tabel 2
Gewone dwergvleermuis	Verblijfplaats	Waarschijnlijk; paarverblijf en foeragerend	Tabel 3
Huisemus	Jaarrond beschermde nestplaats	Mogelijk	Tabel 3

Beschermde planten

De tongvaren wordt gevonden in straatputten, het prachtklokje wordt niet verwacht op de bestaande bebouwing. Bij de sloop van de gebouwen zal naar verwachting geen verstoring optreden van bovengenoemde soorten. Mocht één van de bovenstaande soorten toch gevonden worden, dan kan gehandeld worden volgens de gedragscode van de gemeente Utrecht.

Gewone dwergvleermuis

Het plangebied kan van (geringe) betekenis zijn voor de gewone dwergvleermuis. Of de gebouwen functioneren als verblijfplaats zal nader onderzocht moeten worden.

Broedvogels

Indien geen broedende vogels worden verstoord door buiten de broedtijd te werken, zijn geen effecten op broedvogels te verwachten.

Het gebouw is ongeschikt voor jaarrond beschermde nesten van de huismus en gierzwaluw.

Aanbevelingen

Voor alle soortgroepen geldt de zorgplicht, waarbij wordt verwacht, dat men voorzichtig omgaat met planten en dieren.

Bomen

Het verdient aanbeveling om tijdig na te gaan of er toch bomen in de weg staan voor de nieuwe plannen. Er kan dan getracht worden om bomen in te passen in de plannen, of te verplanten.

Vleermuizen

Het verdient aanbeveling tijdig nader onderzoek te starten naar het gebruik van de gebouwen door de gewone dwergvleermuis. Voor dit onderzoek moet twee veldbezoeken gedaan worden tussen 15 mei en 15 juli en twee tussen 15 augustus en 15 september. Zo kan er worden bepaald of het gebouw een functie heeft als paarverblijfplaats.

Er kan ook voor worden gekozen om uit te gaan van aanwezigheid van deze soort en vooraf reeds mitigerende maatregelen te treffen. De te treffen maatregelen dienen nader uitgewerkt te worden. Gedacht moet worden aan het ophangen van enkele (3–4) vleermuiskasten die gebruikt kunnen worden als paarverblijf door de gewone dwergvleermuis. Verder geldt dat sloop van de gebouwen is gebonden aan perioden waarin vleermuizen het minst kwetsbaar zijn. In de nieuwbouw dienen nieuwe vleermuisverblijfplaatsen aangebracht te worden.

Broedvogels

Werkzaamheden mogen geen verstoring veroorzaken voor broedende vogels. Gezien de hoeveelheid bomen rondom de projectlocatie is dit een reëel risico. Werkzaamheden dienen dus zo veel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden.

5. Literatuur

- Brekelmans, F.L.A., S.Vlaming etc., jan 2010. Beschermde flora en fauna Utrecht, een overzicht van beschermde soorten flora en fauna op basis van een gemeentebrede quickscan. Bureau Waardenburg bv.
- Anonymus, 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV, Dienst Regelingen.
- Limpens, Herman, juni 2006. Vleermuizen en planologie. Protocol voor planning, methoden, periodes, en inventarisatie rondes en intensiteit. Eco consult & project management / zoogdiervereniging VZZ.

6. Bijlagen

1. Nationale Databank Flora en Fauna, beschermde soorten, analyse 1 april 2011, Gitty Korsuize
2. Nationale Databank Flora en Fauna, vleermuizen, analyse 29 maart 2011, Gitty Korsuize
3. Nationale Databank Flora en Fauna, vaatplanten, analyse 29 maart 2011, Gitty Korsuize

Beschermde soorten

Scholencluster Kanaleneiland

19 records

● Middelpunt < 1km²

● Middelpunt 1km² - 5km²

● Middelpunt > 5km²

■ Vlak

schaal 1 : 10000

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Beschermde soorten

Scholencluster Kanaleneiland

Zoekvraag					
Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied
Alle	Alle	FF wet tab. II Rode Lijst FF wet tab. III FF wet tab. I	2006 - 2011	Alle	Alles volledig binnen zoekgebied

Samenvatting (unieke soorten) / totaal aantal waarnemingen

Beleid	
Ffwet tabel 1	(1) 2
Egel	2
Ffwet tabel 1	(1) 2
Egel	2
Ffwet tabel 1	(1) 2
Egel	2
Ffwet tabel 1	(1) 2
Egel	2
Ffwet tabel 2	(2) 3
Prachtklokje	1
Tongvaren	2
Ffwet tabel 2	(2) 3
Prachtklokje	1
Tongvaren	2
Ffwet tabel 3	(5) 14
Gewone dwergvleermuis	10
Huismus	1
Sijs	1
Staartmees	1
Zwarte Kraai	1

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Beschermde soorten

Scholencluster Kanaleneiland

Beleid		
Ffwet tabel 3		(5) 14
Gewone dwergvleermuis		10
Huismus		1
Sijs		1
Staartmees		1
Zwarte Kraai		1
RL: Gevoelig		(1) 1
Huismus		1
Soortgroepen		
Vaatplanten		(2) 3
Prachtklokje		1
Tongvaren		2
Vogels		(4) 4
Huismus		1
Sijs		1
Staartmees		1
Zwarte Kraai		1
Zoogdieren		(2) 12
Egel		2
Gewone dwergvleermuis		10

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Vleermuizen

Scholencolier Kanaleneiland

104 records

● Middelpunt < 1km²

● Middelpunt 1km² - 5km²

● Middelpunt > 5km²

■ Vlak

schaal 1 : 10000

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Vleermuizen

Scholencluster Kanaleneiland

Zoekvraag					
Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied
Alle	Zoogdieren	FF wet tab. II FF wet tab. III	2007 - 2011	Alle	Alles rakend aan of binnen zoekgebied

Samenvatting		(unieke soorten) / totaal aantal waarnemingen
Beleid		
Ffwet tabel 3		(1) 104
Gewone dwergvleermuis		104
Ffwet tabel 3		(1) 104
Gewone dwergvleermuis		104
Soortgroepen		
Zoogdieren		(1) 104
Gewone dwergvleermuis		104

Vaatplanten

Scholencluster Kanaleneiland

16 records

- Middelpunt < 1km²
- Middelpunt 1km² - 5km²

- Middelpunt > 5km²
- Vlak

schaal 1 : 10000

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

29 maart 2011 15:24:32

Auteur: gittykorsuize

Vaatplanten

Scholencluster Kanaleneiland

Zoekvraag					
Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied
Alle	Vaatplanten Reptielen Amfibieën	FF wet tab. II FF wet tab. III	2007 - 2011	Alle	Alles volledig binnen zoekgebied

Samenvatting (unieke soorten) / totaal aantal waarnemingen

Beleid	
Ffwet tabel 2	(2) 16
Prachtklokje	2
Tongvaren	14
Ffwet tabel 2	(2) 16
Prachtklokje	2
Tongvaren	14
Soortgroepen	
Vaatplanten	(2) 16
Prachtklokje	2
Tongvaren	14

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.